

nogle Bemærkninger, som jeg skal søge at fatte i Korthed. Den høitærede Minister formeente, at jeg mulig ikke var bleven opmærksom paa, at der skete Sognemenigheden en Tjeneste, ved at Anmeldelsestiden var sat meget kort før Handlingen. Bistof er jeg bleven opmærksom derpaa og har ogsaa derfor beholdt en kort Anmeldelsestid, nemlig 4 Døgn. Paa Landet i det Mindste pleier man i Almindelighed — det har været Tilfældet, hvor jeg har været Præst — at begjære saadanne Handlinger udførte omtrent en Uge i Forveien. Det vil høre til Sjælshederne, at de Vedkommende kun komme 4 Døgn forud og forlange det. Det forekommer mig, at der bør sættes baade en Tid, fra og til hvilken man skal kunne begjære det, for at de ikke skulle komme i det allersidste Dieblif. Den høitærede Minister meente, at det fulgte af sig selv, at de maatte henvende sig til Sognepræsten, men jeg skal gjøre opmærksom paa, at Kirkesangeren har ligesaa fuldt som Præsten Kundskab om de Handlinger, der skulle foretages i Kirken, da han skal fungere derved, og de ogsaa udtrykkeligt bestilles hos ham. Dersom nu den udenfogs Præst havde saa stor Mangel paa Takt, at han satte sig i Forbindelse med Degnen istedetfor Præsten for at forvisse sig om, at Kirken ikke blev brugt, saa kunde det stee, at han kom med Staven til Kirken og lød Klokkerne ringe til Brudevielse eller Begravelse, uden at Sognepræsten havde allermindste Kundskab derom. Den høitærede Minister gav os Haab om, at han vilde redressere dette sidste Punkt og sørge for, at der skete Anmeldelse til Præsten. Den høitærede Minister foreholdt mig, at dersom det lykkedes, dersom jeg fik det Haab opfyldt, at Landstinget og endogsaa Folkethinget vilde udstemme Paragraphen om Altergang, saa blev dog Administrationens Stilling til Sagen den samme; thi jeg vilde dog ikke nægte Administrationen Ret til at tillade, at Altergang holdtes af den fremmede Præst i Sognekirken. Det kunde aldrig falde mig ind; det har altid været Administrationens Ret at give Fritagelser, men alle saadanne Fritagelser ere altid givne undtagelsesviis ved særlige Resolutioner for de enkelte bestemte Tilfælde, og at saadanne Undtagelser ikke have den Indflydelse paa hele Kirkeorganisa-

tionen, som almindelige Bestemmelser have, det er jo en aldeles aabenbar Sag. Endelig talte den høitærede Minister om, at jeg havde søgt at bringe ham under en dobbelt Ild, i en dobbelt Strøm, idet jeg skulde have fordret, at han skulde rette sig baade efter Biskoppernes Erklæringer og efter Rigsdagens Beslutninger. Jeg fordrede ikke dette samtidigt. Da han havde henvendt sig til Biskopperne og gennem dem til Landemoderne og endnu ikke var bunden til Noget ved en Rigsdagsbeslutning, saa havde jeg ønsket, at han havde taget det Hensyn til Biskoppernes Erklæringer, at han havde undladt at indsætte det eneste Punkt i den kongelige Anordning, som de med saa stor Stemme fleerhed og saa indstændigt havde yttret sig imod. Det kunde han have undladt at indsætte uden at komme i Strid med Rigsdagen. Dersom nu Rigsdagen fatter Beslutninger imod den kongelige Anordning, see saa vil det, samstemme med, hvad Biskoppernes Erklæringer have indeholdt. Fatter Rigsdagen saadanne Beslutninger, som styrke det, Ministeren allerede har foranstaltet, saa forstaaer det sig, at han bestyrkes i sin Mening endogsaa ved Lov. Den høitærede Minister talte om, at just hans Stilling bragte ham under disse to forskjellige hinanden modstridende Strømninger, den ene gennem Kirkens øverste Embedsmænd og den anden gennem Rigsdagen. Han ønskede, at de Strømninger, som derigennem repræsenteres, kunde komme til at bryde sig i en fælles Forsamling; jeg deler ganske dette Ønske; men naar den ærede Minister har troet, at han har taget tilbørligt Hensyn til begge Sider ved at give Biskoppernes Erklæring Ret i det Formelle og hvad han forudsatte som Rigsdagens Ønske Ret i det Reelle, saa er denne Deling temmelig ulige; thi det kan lidet hjælpe mig at faae mit Ønske opfyldt i Formen, naar jeg faaer ganske det Modsatte af mit Ønske i Realiteten; det er omtrent det Samme, som naar man vinder sin Proces og tager sine Penge. Det, som den høitærede Minister spurgte Biskopperne om, var: „Ville I have det, som I ikke ønske, givet paa den Maade eller paa den Maade?“ Det er, som om Magthaveren vilde synes sig selv meget hensynsfuld, naar han sagde til den, der var i hans Magt: „Døe skal Du, Døds-